

N:o 131.

Af Herr A. Hedin: Om den ändring i Kongl. Maj:ts förslag angående provinsialläkares pensionering, att pensionsåldern nedsattes till 55 lefnads- och 25 tjenstår.

Medicinalstyrelsen har nästlidet år — likasom 1880, 1881, 1882 — fäst Kongl. Maj:ts uppmärksamhet å behovet af löne- och pensionsreglering för provinsialläkarne, samt dervid föreslagit, att deras ursprungliga lön må höjas till 3,000 kronor, att ett andra ålderstillägg å 500 kronor efter 15 års tjenst må dem förunnas, samt att de efter fyllda 55 år och 25 års tjenstgöring i statens tjenst, deraf 20 som provinsialläkare, må erhålla afsked med pension till samma belopp som lönen.

För jemförelses skull nämner jag, att de finske provinsialläkarne, enligt kungörelse af den 27 Mars 1879, erhålla, utöfver den ursprungliga lönen å 4,000 finska mark, tre löneförhöjningar efter 10, 15, 20 års tjenstetid, hvarje å 500 finska mark, att utgå från och med månaden näst efter den, då härför stadgad tjenstetid uppnåtts. Vidare tillkomma resemedel, som lära utgöra 800—1,400 finska mark. Högsta aflöningen (med 3 ålderstillägg) utgör således 5,500 finska mark och, resemedlen medräknade, från 6,300 till 6,900 finska mark. När kungörelsen af den 21 April 1857 reglerade provinsialläkare aflöningen och, i stället för dagtraktamente och skjuts efter tre hästar vid alla embetsförrättningar, bestämde 200—300 rubel (sedermera höjdt till 250—350 rubel) resekostnadsersättning, föreskrefs, att för alla af länsstyrelsen anbefalda förrättningar särskild ersättning skulle utgå efter resereglementet, skjutslegan dock beräknad blott efter 2 hästar; så vidt jag kunnat utröna, är denna bestämmelse i 1857 års kungörelse icke upphäfd. Pensionen är lika med lönens högsta belopp. — Redan före 1879 var de finske provinsialläkarnes aflöning vida bättre än deras svenske vederlikars;

enligt brefvet af den 15 April 1863 höjdes nemligen lönen efter hand till 4,000 finska mark, och skulle pensionen utgå till lika belopp med den lön och lönetillökning, som den afskedstagande åtnjöt.

Under anförande, att »frågan i sin helhet tarfvar en fullständigare utredning» — hvarföre då en sådan ej blifvit föranstaltad, upplyses ej — har chefen för Ecklesiastikdepartementet ansett sig för närvarande böra afstyrka definitiv löneroglering, men deremot funnit den onekligen i detta fall, mer än i de flesta, fristående pensionsfrågan kunna nu särskildt afgöras. Och i öfverensstämmelse härmed har Kongl. Maj:t föreslagit, att provinsialläkarne må förklaras berättigade till pension å 4,000 kronor, men icke vid den ålder och tjenstetid, som Medicinalstyrelsen föreslagit, utan först vid fyllda 60 år och efter 30 års tjenstgöring i statens tjenst.

Med anledning af denna väsentliga ändring i Medicinalstyrelsens förslag tillåter jag mig att erinra derom,

att Sundhetskollegium i skrifvelse till Kongl. Maj:t af den 24 September 1877 upplyst, att bland 42 under de tolf då sistförflutna åren affidne provinsialläkare endast 11 vid dödstillfället uppnått en ålder af 60 år eller derutöfver,

att enligt den å provinsialläkaremötet 1880 framlagda dödsstatistik, omfattande tiden från 1840, hvarunder 126 provinsialläkare affidit, åldern vid dödstillfället i medeltal utgjort 57,7 år, att de 1840—60 affidne 77 provinsialläkarnes medelålder vid döden var 57,9; att dessa siffror för en tjuguårs- och en fyrtioårs-period torde vara tillräckligt upplysande,

att Medicinalstyrelsen redan 1862 uttalat den åsigtten, att provinsialläkares pensionsrätt borde inträda vid 55 lefnads- och 25 tjenstår,

att under de sedan dess förflutna två årtiondena den medicinska studiekursen, som torde vara längre i Sverige än i något annat land, säkerligen åtminstone ej förkortats; att den enligt en år 1873 offentliggjord, tio år omfattande, statistik kräft tio och ett halft år (ehuru de icke få undantagsfall af vida längre studietid afräknats, som medräknade skulle hafva höjt medeltalet med ytterligare minst 1 år); att den i allmänhet afslutats först efter fyllda 31 år,

att de under 1840—60 affidne 77 provinsialläkarnes ålder vid tjenstetillträdet i medeltal var 35,5 år, och deras medeltjenstetid 18,5 år,

att Riksdagen 1877 fastställde pensionsåldern för de flesta regimentsofficerare samt för bataljonsläkare, bataljonsveterinärer m. fl. till 55 år,

att Riksdagen vid samma tillfälle bestämde pensionsåldern för officerare af kompaniofficers grad m. fl. till femtio (50) år,

att folkskolelärare nu mera äro berättigade till hel pension vid 55 års ålder och till afkortad vid 50 år, sedan Riksdagen 1876 på förslag af Herr

A. Rundbäck för detta ändamål beviljat en tillökning å 200,000 kronor i bidraget till folkskolelärares pensionering.

I den Kongl. propositionen begagnas uttrycket: »tjenstgöring» i statens tjänst. Så vidt jag kan erinra mig, förekommer detta uttryck icke i någon af de nyare pensionsregleringarna. Huruvida härmed afses någon olikhet i sak, meddelas ej i departementschefens yttrande till statsrådsprotokollet. Förmodligen är det icke fallet, men uttrycket skulle, såsom afvikande från det sedvanliga, kunna gifva anledning till osäkerhet och tvist, hvadan det torde böra ändras till öfverensstämmelse med de ordalag, som brukas i öfriga, på senare tider af Riksdagen beslutade pensionsregleringar (»tjensteår»).

Jag föreslår därför,

att Riksdagen behagade på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts proposition om provinsialläkarnes pensionering, att åldersbestämmelserna ändras till femtiofem lefnads- och tjugufem tjenstår.

Stockholm den 27 Januari 1884.

Adolf Hedin.

N:o 132.

Af Herr J. Smedberg: Angående den af Kongl. Maj:t för uppförande af nytt riksdagshus m. m. föreslagna fonds ställande under Riksgäldskontorets förvaltning.

Med anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om bildande af en fond för uppförande af riksdagshus och andra offentliga byggnader, får jag vördsamt föreslå,

att berörde fond måtte ställas under Riksgäldskontorets vård och förvaltning.

Stockholm den 27 Januari 1884.

J. Smedberg.